

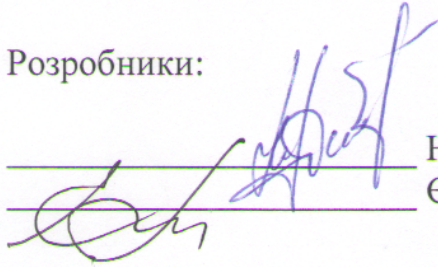
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра економіки підприємства

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
спеціальність	051 Економіка
освітньо-професійна програма	Економіка та бізнес–аналітика
статус	обов’язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства» для підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, спеціальність 051 Економіка.

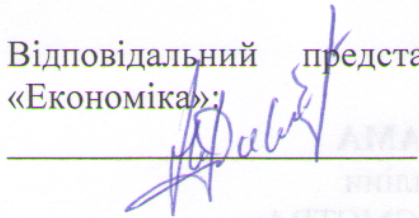
Розробники:

Н.Ю. Рекова, докт. екон. наук, професор
Є.О. Підгора, канд. техн. наук, доцент

Погоджено з групою забезпечення освітньої програми (лише для обов'язкових дисциплін):

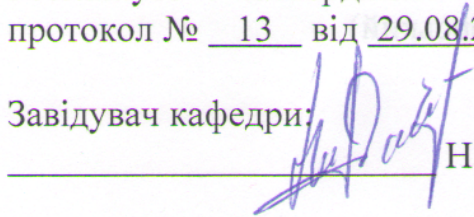
Відповідальний представник групи забезпечення спеціальності 051 «Економіка»:

Н.Ю. Рекова, докт. екон. наук, професор

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства, протокол № 13 від 29.08.2019

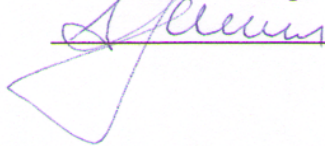
Завідувач кафедри:

Н.Ю. Рекова, докт. екон. наук, професор

Розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради факультету економіки та менеджменту протокол № 1-08/19 від 28.08.2019

Голова Вченої ради факультету:

Є.В. Мироненко, докт. техн. наук, професор

Кривий Ріг
ЛДМУ
20 19

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Актуальність вивчення дисципліни у зв'язку із завданнями професійної діяльності та навчання.

Вимоги сьогодення висувають на перший план компетенції фахівців, пов'язані зі здатністю економічно мислити й системно опонувати сучасні технологічні, управлінські та інформаційні інновації для виконання завдань економічного діагностування результатів діяльності підприємств, оцінки альтернатив ресурсного забезпечення стратегічного розвитку та руху капіталу, обґрунтування рішень щодо підвищення конкурентоспроможності та ефективності функціонування підприємств.

Постійно зростаючі обсяги споживання, що зумовлені збільшенням виробництва продукції різних видів, закономірно викликають занепокоєння вчених світу з приводу зменшення природних ресурсів як основи існування людства, якими воно розпоряджається. Зростаючий дефіцит ресурсів тягне за собою нагальну вимогу їх усілякої економії. Обмеженість природних ресурсів та інших факторів виробництва свідчить про те, що головним завданням є раціональне використання обмежених ресурсів, тобто отримання максимального ефекту при використанні одиниці цих ресурсів з метою задоволення нагальних потреб населення.

Вирішувати це завдання покликана «Економіка підприємства». При застосуванні прогресивних технологій виробництва продукції здійснюється раціональне використання усіх факторів виробництва, а наука «Економіка підприємства» забезпечує обґрунтування оптимального (ефективного) вибору шляхів підвищення ефективності виробництва на підприємстві.

Економіка підприємства—це наука, що вивчає особливості прояву загальних економічних законів розвитку суспільства на підприємстві та раціональне використання обмежених виробничих ресурсів підприємства на основі конкретних форм господарювання, де людина вступає у певні виробничі відносини з природою та іншими людьми з метою реалізації своїх потреб, інтересів та ідеалів.

Об'єктом дослідження дисципліни «Економіка підприємства» є виробничі відносини й економічні закони та закономірності, що виникають і діють в межах окремих підприємств і враховують особливості виробництва конкретного підприємства. Цією конкретикою вона відрізняється від мікроекономіки, яка вивчає і досліджує діяльність окремих економічних суб'єктів усіх галузей національного господарства. Предмет економіки підприємства – вивчення комплексу питань господарчого керівництва діяльністю підприємства, методів раціонального поєднання усіх елементів виробничого процесу з метою щонайкращого їх використання.

1.2. Мета дисципліни – формування когнітивних, афективних та моторних компетентностей в сфері оволодіння теоретичними знаннями з основ економіки підприємства, в тому числі сутності підприємства, ресурсного забезпечення підприємства: основних засобів, оборотних засобів,

оплати праці на підприємстві, планування, інвестиційної діяльності, фінансово-економічних результатів діяльності та ефективності підприємства в ринкових умовах, а також набуття навичок застосування цих компетентностей у професійній діяльності.

1.3. Завдання дисципліни:

– формування наукового економічного мислення за умови глибокого і всебічного вивчення виробництва, обміну та споживання матеріальних благ та послуг, виявлення законів та тенденцій економічного прогресу.

– оволодіння термінологічним апаратом ресурсного забезпечення діяльності підприємства й результатів його функціонування з позицій економічного змісту та нормативно–правового визначення;

– оволодіння знаннями особливостей розвитку продуктивних сил стосовно підприємства та проявів економічних законів ринкового середовища з метою використання їх у практичній діяльності підприємства;

– формування навичок економічного обґрунтування та вибору найбільш ефективних проектних, технічних та господарсько-організаційних рішень на основі багатоваріантності, що приймаються на підприємстві у процесі підприємницької діяльності;

– формування навичок використання кількісних та якісних методів опису і аналізу ресурсного потенціалу підприємства й результатів його діяльності;

– формування навичок професійної комунікації й аргументованого дискутування, усної та письмової презентації з питань особливостей започаткування та функціонування, організації та реорганізації підприємств, новачійних форм побудови бізнесу, особливостей інноваційної та інвестиційної діяльності підприємств;

– формування навичок самостійного аналізу фактологічного матеріалу і самостійного опрацювання навчально, нормативної та довідкової літератури, критичного осмислення точок зору на особливості підходів до роботи з персоналом, організації й нормування праці, планування і контролю діяльності підприємства, методів обліку витрат підприємства й підходів щодо ціноутворення;

– забезпечення вміння узагальнювати та деталізувати окремі факти, явища, механізми та тенденції з метою виявлення резервів підвищення ефективності виробництва.

1.4 Передумови для вивчення дисципліни: складання фахового вступного випробування або вивчення дисциплін «Макроекономіка», «Політекономія», «Мікроекономіка», «Розміщення продуктивних сил».

1.5. Мова викладання: українська

1.6. Обсяг навчальної дисципліни та його розподіл за видами навчальних занять:

- загальний обсяг становить 180 годин / 6 кредитів (денна форма навчання) (без курсової роботи), 90 годин / 3 кредити (денна зі скороченим терміном навчання)(без курсової роботи) – на базі академії; 210 годин / 7

кредитів (заочна форма навчання зі скороченим терміном навчання) (без курсової роботи), в т.ч.:

- денна форма навчання: лекції – 30 годин, практичні (семінарські) – 30 годин, самостійна робота студентів – 120 годин (без курсової роботи);
- денна зі скороченим терміном навчання: лекції – 30 годин, практичні (семінарські) – 15 годин, самостійна робота студентів – 45 годин (без курсової роботи);
- заочна зі скороченим терміном навчання: лекції – 6 годин, практичні (семінарські) – 2 години, самостійна робота студентів – 202 годин (без курсової роботи).

II ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання.

В узагальненому вигляді їх можна навести наступним чином:

у когнітивній сфері:

студент здатний вивчити, узагальнити та систематизувати ключові поняття економіки, теоретичні основи господарювання підприємства, усвідомити організацію діяльності підприємства та пов'язану з нею систему економічних процесів, специфіку управління та планування діяльності суб'єкта господарювання;

студент здатний продемонструвати знання про ресурсне забезпечення діяльності економічної системи, про раціональне та ефективне використання трудових, матеріальних, фінансових, інтелектуальних ресурсів підприємства;

студент здатний продемонструвати знання і розуміння сукупності економічних процесів, які здійснюються на підприємстві при використанні ресурсів для задоволення матеріальних потреб у відповідності до матеріальних можливостей учасників господарської діяльності;

студент здатний обґрунтувати ефективність фінансово-економічних результатів діяльності суб'єктів господарювання;

студент здатний набути знань про закономірності взаємодії підприємства та суспільства; принципи ефективного функціонування підприємств; антикризову систему господарювання; стратегію виживання у сучасному економічному середовищі.

в афективній сфері:

студент здатний критично осмислювати лекційний та позалекційний навчальний матеріал; аргументувати на основі теоретичного матеріалу і нормативно-правових документів власну позицію щодо особливостей проведення аналізу різних сфер діяльності підприємства: персоналу, основних й оборотних засобів, витрат, прибутку, рівня конкуренції на ринку та ефективності виробництва.

студент здатний співпрацювати із іншими студентами та викладачем в процесі обговорення проблемних моментів на лекційних та практичних заняттях, при виконанні і захисті індивідуальних завдань; ініціювати і брати участь у дискусії з питань навчальної дисципліни, розділяти цінності

колективної та наукової етики;

у психомоторній сфері:

студент здатний самостійно аналізувати і оцінювати теоретичні підходи та нормативні вимоги щодо економічного обґрунтування та вибору найбільш ефективних проектних, технічних та господарсько-організаційних рішень на основі багатоваріантності, що приймаються на підприємстві у процесі підприємницької діяльності;

студент здатний слідувати методичним підходам до кількісних та якісних методів опису і аналізу ресурсного потенціалу підприємства й результатів його діяльності;

контролювати результати власних зусиль в навчальному процесі та коригувати (за допомогою викладача) ці зусилля для ліквідації прогалин у засвоєнні навчального матеріалу або формуванні навичок;

самостійно здійснювати пошук, систематизацію, викладення літературного матеріалу та нормативно-правових джерел, розробляти варіанти рішень щодо економіки підприємства з урахуванням регулятивних вимог та звітувати про виконання індивідуальних розрахункових завдань.

Формулювання спеціальних результатів із їх розподілом за темами представлені нижче:

Тема	Зміст програмного результату навчання
1	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити зміст понять «підприємництво», «підприємницька діяльність», «підприємство»; означити принципи здійснення, форми і моделі підприємницької діяльності; надати поняття місії, цілей і напрямків функціонування підприємства; • студент здатний продемонструвати знання та розуміння норм законодавства України щодо правових основ функціонування підприємств; • студент здатний класифікувати види підприємницької діяльності; надати види класифікації підприємств; класифікувати об'єднання підприємств; • студент здатний продемонструвати знання та розуміння норм законодавства України щодо організаційно-правових форм підприємств; • студент здатний продемонструвати знання та розуміння норм законодавства України щодо порядку створення нового підприємства (господарського товариства); • студент здатний продемонструвати можливі види виробничої структури підприємств, порівняти та співставити різні організаційні структури управління підприємствами; • студент здатний описати принципи організації виробничого процесу; класифікувати типи організації виробництва; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний брати участь у колективному обговоренні особливостей класифікації видів підприємницької діяльності, підприємств, об'єднань підприємств, організаційних структур управління підприємствами, типів організації виробництва та аргументувати власну думку українською мовою, в т.ч. в усних та письмових повідомленнях, усвідомлювати переваги та недоліки власної позиції та позицій інших учасників дискусії;

Тема	Зміст програмного результату навчання
	<p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний наводити розгорнуту класифікацію підприємств, господарських товариств, об'єднань підприємств; • студент здатний побудувати організаційну структуру управління підприємствами; • студент здатний визначити тип організації виробництва.
2	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити зміст понять «товар», «товарний ринок», «виробнича програма», «маркетинг», «життєвий цикл товару», «асортимент», «бренд», «імідж товару», «якість». «конкурентоспроможність», «планування діяльності підприємства»; • студент здатний продемонструвати знання показників обсягу продукції; • студент здатний обчислювати показники обсягу продукції; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити з різним ступенем деталізації зміст показників обсягу продукції; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний провести розрахунок основних показників обсягу продукції.
3	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити зміст понять «основні засоби», «знос», «амортизація», «фондовіддача»; • студент здатний продемонструвати знання та розуміння норм законодавства України щодо класифікації основних засобів підприємства, амортизації основних засобів; • студент здатний продемонструвати можливі види оцінки основних засобів підприємства; • студент здатний продемонструвати можливі методи амортизації основних засобів; • студент здатний аргументувати доцільність використання конкретного методу визначення амортизації об'єкта основних засобів; • студент здатний продемонструвати знання щодо показників ефективності використання основних засобів підприємства; • студент здатний обчислювати показники ефективності використання й суму амортизації основних засобів; • студент здатний сформулювати й аргументувати напрямки підвищення ефективності використання основних засобів підприємства; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити особливості класифікації видів, методів оцінки, методів визначення амортизації і підходів визначення показників ефективності використання основних засобів підприємства, в т.ч. дискутувати щодо офіційних позицій з цього питання; • студент здатний пояснити фахівцям та нефахівцям основні види оцінки вартості основних засобів, приймати участь в обговоренні основних чинників і динаміки основних засобів на виробничих підприємствах; • студент здатний пояснити нефахівцю напрями інтенсифікації відтворення та шляхи кращого використання основних засобів підприємства за нормальних умов господарювання; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний слідувати підходам до оцінки показників ефективності використання й методів визначення амортизації основних засобів;

Тема	Зміст програмного результату навчання
	<ul style="list-style-type: none"> • студент здатний вміти керувати процесом відтворення основних засобів та застосовувати форми усунування фізичного та морального спрацювання основних фондів; • студент здатний знаходити чинники підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.
4	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати знання щодо нематеріальних активів підприємства та інтелектуальної власності; • студент здатний продемонструвати знання та розуміння норм законодавства України щодо нематеріальних активів підприємства; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний брати участь у колективному обговоренні особливостей класифікації видів нематеріальних активів підприємства та об'єктів інтелектуальної власності та аргументувати власну думку українською мовою, в т.ч. в усних та письмових повідомленнях, усвідомлювати переваги та недоліки власної позиції та позицій інших учасників дискусії; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний розробити практичні рекомендації щодо практичного використання різних видів нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної власності в діяльності підприємств.
5	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити зміст понять «оборотні засоби», «оборотність», «нормування оборотних засобів», «логістика», «матеріальний потік», «матеріально–технічне забезпечення», «управління матеріальними потоками»; • студент здатний навести класифікацію оборотних засобів підприємства; • студент здатний продемонструвати знання щодо показників ефективності використання оборотних засобів підприємства; • студент здатний продемонструвати розуміння визначення основних нормативів оборотних засобів; • студент здатний обчислювати показники ефективності використання оборотних засобів підприємства й провести нормування основних складових оборотних засобів; • студент здатний пояснити логістичний підхід в управлінні ресурсами; • студент здатний описати послідовність та зміст процедур організації та управління матеріально–технічного забезпечення та управління матеріальними потоками; • студент здатний сформулювати й аргументувати напрямки підвищення ефективності використання оборотних засобів підприємства; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити особливості класифікації видів, підходів визначення показників ефективності використання й нормування оборотних засобів підприємства, в т.ч. дискутувати щодо офіційних позицій з цього питання; • студент здатний пояснити нефахівцю рівень ефективності підприємства при використанні обігових засобів та матеріальних ресурсів; • студент здатний продемонструвати навички комунікації при визначенні загального нормативу обігових засобів для підприємства; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p>

Тема	Зміст програмного результату навчання
	<ul style="list-style-type: none"> студент здатний слідувати підходам до оцінки показників ефективності використання й підходів щодо визначення нормативів оборотних засобів підприємства.
6	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний продемонструвати знання щодо техніко–технологічної бази підприємства; студент здатний продемонструвати розуміння сутності виробничої потужності підприємства; студент здатний продемонструвати розуміння сутності лізингу як форми оновлення технічної бази виробництва; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні особливостей формування техніко–технологічної бази та виробничої потужності підприємства; студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні переваг та обмежень у використанні різних форм лізингу; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний продемонструвати навички комунікації при формуванні техніко–технологічної бази та виробничої потужності підприємства, здійсненні лізингових операцій.
7	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний продемонструвати розуміння сутності понять «персонал підприємства», «кадри», «трудові ресурси», «професія», «спеціальність» «кваліфікація», «продуктивність праці», «трудоємність», «кадрова політика», «мотивація»; студент здатний навести класифікацію персоналу підприємства у відповідності з державним класифікатором професій; студент здатний оволодіти підходами щодо визначення необхідної чисельності персоналу підприємства; студент здатний продемонструвати уміння розраховувати продуктивність праці персоналу; студент здатний встановити зв'язок між змістом понять продуктивність праці й трудоємність робіт; студент здатний сформулювати й аргументувати напрямки зростання продуктивності праці персоналу підприємства; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний пояснити особливості класифікації персоналу підприємства, підходів щодо визначення необхідної чисельності персоналу, визначення продуктивності праці, факторів зростання продуктивності праці, кадрової політики і мотивації трудової діяльності, в т.ч. дискутувати щодо офіційних позицій з цього питання; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний поділяти персонал підприємства за професіями, спеціальностями і кваліфікацією; студент здатний робити розрахунок чисельності працівників управління, професіоналів, спеціалістів і технічних службовців для підприємств різних розмірів, форм власності та сфер діяльності; студент здатний слідувати підходам до можливості визначення необхідної чисельності персоналу підприємства й оцінки показників продуктивності праці.
8	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний пояснити сутність, функції і принципи організації

Тема	Зміст програмного результату навчання
	<p>заробітної плати;</p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити зміст окремих систем оплати праці (проста почасова, пряма відрядна, відрядно-прогресивна, акордна, почасово-преміальна, відрядно-преміальна); • студент здатний виділити підстави вибору окремих систем оплати праці; • студент здатний застосувати методи побудови тарифної сітки, нарахування заробітної плати робітникам на основі тарифної системи оплати праці; • студент здатний визначити поняття «мінімальна заробітна плата»; <p>продемонструвати знання щодо державного регулювання заробітної плати;</p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний визначити основні положення Закону України «Про оплату праці»; • студент здатний сформулювати напрями посилення ролі держави в регулюванні оплати праці; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні переваг та недоліків окремих систем оплати праці; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний показати розрахунок формування заробітної плати з використанням різних форм та систем оплати праці працівників.
9	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати розуміння сутності понять «витрати», «собівартість продукції»; • студент здатний навести перелік витрат за економічними елементами та статтями калькуляції; • студент здатний класифікувати витрати підприємства за переліком ознак; • студент здатний продемонструвати уміння складання калькуляції собівартості продукції; • студент здатний продемонструвати застосування різних методів обліку та калькулювання собівартості продукції; • студент здатний запропонувати заходи щодо зниження собівартості продукції; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити особливості формування витрат на виробництво продукції та собівартості продукції, застосування різних методів обліку та калькулювання собівартості продукції; • студент здатний брати участь в обґрунтуванні раціональних методів щодо зниження собівартості продукції; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний слідувати підходам до формування собівартості продукції підприємства.
10	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити сутність і функції ціни; • студент здатний класифікувати види цін; • студент здатний описати основні методи встановлення ціни на продукцію підприємств; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати навички комунікації при обговоренні тарифів цін і сфер їхнього застосування; • студент здатний брати участь в обговоренні рівня поточних цін та конкуренції на ринку;

Тема	Зміст програмного результату навчання
	<ul style="list-style-type: none"> • студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні переваг та недоліків різних видів ціни на продукцію підприємств й методів її встановлення; <i>у психомоторній сфері:</i> • студент здатний слідувати підходам до формування ціни на продукцію підприємства.
11	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати розуміння сутності понять «виручка», «фінансові результати», «прибуток», «рентабельність»; • студент здатний продемонструвати знання та розуміння норм законодавства України щодо підходів формування прибутку підприємства; • студент здатний навести напрями використання прибутку підприємством; • студент здатний запропонувати заходи щодо зростання прибутків суб'єктів господарювання (підприємницьких структур); • студент здатний класифікувати види рентабельності; • студент здатний продемонструвати знання з поняття фінансово-економічного стану підприємства; • студент здатний навести загальну характеристику фінансової діяльності підприємства; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити особливості формування фінансових результатів діяльності підприємств; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний слідувати підходам до формування фінансових результатів діяльності підприємства; обчислення рентабельності.
12	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний пояснити зміст понять «інвестиції», «капітальні вкладання», «реальні інвестиції», «фінансові інвестиції», «інновації», «ефективність виробництва»; • студент здатний продемонструвати знання та розуміння норм законодавства України щодо правових основ інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств; • студент здатний класифікувати види інвестицій та інновацій; • студент здатний описати джерела формування реальних інвестицій; • студент здатний назвати форми фінансового інвестування; • студент здатний сформулювати методологічні основи оцінки ефективності реальних і фінансових інвестицій; • студент здатний представити організаційні форми інноваційної діяльності; • студент здатний сформулювати особливості інноваційної політики підприємства; • студент здатний продемонструвати методика оцінювання ефективності діяльності підприємства; • студент здатний сформулювати фактори підвищення ефективності виробництва; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний брати участь у колективному обговоренні особливостей класифікації видів інвестицій, інновацій, підходів щодо оцінки ефективності виробництва та аргументувати власну думку українською мовою, в т.ч. в усних та письмових повідомленнях, усвідомлювати переваги та недоліки власної позиції та позицій інших учасників дискусії; • студент здатний дискутувати та брати участь в обговорюванні переваг та

Тема	Зміст програмного результату навчання
	<p>недоліків окремих методів оцінки ефективності реальних і фінансових інвестицій; методик оцінювання ефективності діяльності виробництва;</p> <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний слідувати підходам до оцінки ефективності реальних і фінансових інвестицій, ефективності діяльності виробництва.
13	<p><i>У когнітивній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний продемонструвати знання щодо розуміння сутнісної характеристики понять: розвиток підприємства, бізнес-процеси підприємства, трансформація і реструктуризація підприємств, економічна безпеки та антикризова діяльності підприємств; студент здатний розкрити зміст теорій розвитку підприємств; студент здатний продемонструвати загальну модель розвитку сучасних підприємств; студент здатний продемонструвати особливості розробки та реалізації проекту реструктуризації, санації, попередження банкрутства підприємства; <p><i>в афективній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний брати участь у колективному обговоренні особливих підходів, що виникають при розумінні сутнісної характеристики понять: розвиток підприємства, бізнес-процеси підприємства, трансформація і реструктуризація підприємств, економічна безпеки та антикризова діяльності підприємств, аргументувати власну думку українською мовою, в т.ч. в усних та письмових повідомленнях, усвідомлювати переваги та недоліки власної позиції та позицій інших учасників дискусії; <p><i>у психомоторній сфері:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> студент здатний розробити практичні рекомендації щодо розвитку підприємств, трансформації і реструктуризації підприємств, економічної безпеки та антикризової діяльності підприємств.

III ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна / денна прискорена / заочна прискорена форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 Економіка підприємства						
1.	Основи підприємницької діяльності. Підприємство як суб'єкт господарювання. Соціальна інфраструктура підприємства. Виробнича й інфраструктури управління підприємством.	14/6/18	4/4/-	-		10/2/18
2.	Виробництво продукції. Обґрунтування виробничої програми підприємства. Якість і конкурентоспроможність продукції. Прогнозування й планування діяльності підприємства.	14/7/15,5	2/2/0,5	2/1/-		10/4/15
3.	Основні засоби підприємства.	14/6/16,5	2/2/1	4/2/0,5		8/2/15
4.	Нематеріальні активи підприємства.	10/4/15	2/2/-	-		8/2/15
5.	Оборотні засоби підприємства.	14/6/16,25	2/2/1	4/2/0,25		8/2/15

	Матеріально-технічне забезпечення й виробнича логістика.					
6.	Техніко-технологічна база й виробнича потужність підприємства. Лізінг як форма оновлення технічної бази виробництва.	8/6/16	2/2/-	-		6/4/16
7.	Персонал підприємства. Продуктивність праці.	14/8/15,75	2/2/0,5	2/2/0,25		10/4/15
8.	Оплата праці. Форми й системи оплати праці робітників. Фонд оплати праці.	14/8/15,75	2/2/0,5	2/2/0,25		10/4/15
9.	Витрати підприємства. Собівартість продукції. Класифікація витрат підприємства. Методи обліку й калькулювання собівартості продукції.	18/10/17,5	4/4/1	6/2/0,5		8/4/16
10.	Ціна й ціноутворення на підприємстві.	16/8/15,75	2/2/0,5	4/2/0,25		10/4/15
11.	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.	16/8/16	2/2/1	4/2/-		10/4/15
12.	Інвестиційні ресурси підприємства. Інноваційна діяльність підприємства. Ефективність діяльності підприємства.	16/7/16	2/2/-	2/-/-		12/5/16
13.	Сучасні моделі розвитку підприємства. Бізнес-процеси підприємства. Трансформація та реструктуризація підприємств. Економічна безпека підприємства. Антикризова діяльність підприємства.	12/6/16	2/2/-			10/4/16
Усього годин		180/90/210	30/30/6	30/15/2		120/45/202

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

3.2. Тематика практичних занять

№ з/п	Тема заняття
1	Показники обсягу продукції підприємства..
2	Основні засоби підприємства.
2.1	Склад, структура, визначення середньорічної вартості основних засобів
2.2	Показники ефективності використання основних засобів підприємства
2.3	Методи розрахунку амортизаційних відрахувань
3	Оборотні засоби підприємства.
3.1	Показники визначення ефективності використання оборотних засобів
3.2	Нормування оборотних засобів: норматив оборотних засобів у виробничих ресурсах
3.3	Нормування оборотних засобів: норматив оборотних засобів у незавершеному виробництві, витратах майбутніх періодів і готової продукції
4	Персонал підприємства. Продуктивність праці.
5	Оплата праці. Форми і системи оплати праці робітників.
5.1	Відрядна заробітна плата.
5.2	Погодинна заробітна плата
6	Витрати підприємства. Собівартість продукції
6.1	Визначення виробничої собівартості продукції
6.2	Визначення операційних витрат на виробництво
7	Ціна та ціноутворення на продукцію підприємства.
8	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.
8.1	Розрахунок основних видів прибутку діяльності підприємства
8.2	Розрахунок основних видів рентабельності діяльності підприємства

3.3. Перелік індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми або тем, з яких виконується індивідуальне завдання	Назва і вид індивідуального завдання
	<p>Правові основи функціонування підприємств. Організаційно-правові форми підприємств. Функціональні моделі підприємств. Середовище господарювання підприємства. Макросередовище підприємства. Мікросередовище підприємства. Перспективні організаційні структури управління підприємством. Система маркетингу та маркетингової діяльності підприємства. Товарна політика підприємства: сутність і складові. Формування та управління асортиментом товарів. Бренд: поняття, технологія створення та розвитку. Інструменти створення іміджу товару на ринку. Якість і конкурентоспроможність продукції. Прогнозування і планування розвитку підприємства. Напрямки підвищення ефективності використання основних засобів. Поняття інтелектуальної власності. Логістичний підхід в управлінні ресурсами. Матеріальні потік та його різновиди. Матеріально-технічне забезпечення виробництва. Сучасні системи управління матеріальними потоками. Характеристика розвитку техніко-технологічної бази. Фактори зростання продуктивності праці. Кадрова політика й система управління персоналом. Мотивація трудової діяльності. Державна політика оплати праці. Система управління витратами. Чинники і резерви зростання прибутків суб'єктів господарювання (підприємницьких структур). Загальна характеристика фінансової діяльності підприємства (організації). Методологічні основи оцінки ефективності реальних інвестицій. Методологічні підходи щодо оцінювання фінансових інвестицій. Особливості портфельного інвестування на підприємстві. Державне регулювання інноваційної діяльності підприємства. Методики оцінювання ефективності діяльності підприємства. Фактори підвищення ефективності виробництва. Теорії розвитку підприємства. Методичний інструментарій аналізу процесів розвитку на підприємстві. Загальні моделі розвитку сучасних підприємств. Процесний підхід до управління підприємством. Організаційне забезпечення оптимізації бізнес-процесів. Характеристика, принципи та методичні основи трансформації підприємств і об'єднань. Реструктуризація бізнесу: особливості, основні форми і види. Особливості розробки та реалізації проекту реструктуризації. Санація (фінансове оздоровлення) підприємства. Економічна безпека підприємства: сутність та передумови формування. Методичні підходи до конструювання аналітичних показників оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Управління економічною безпекою підприємства. Служба безпеки фірми (підприємства, організації). Антикризова діяльність і банкрутство підприємств (організацій).</p>	<p>Підготовка доповіді або статті на конференцію</p>

IV КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

4.1. Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань студентів денної (денної зі скороченим терміном) форми навчання

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Max балів	Характеристика критеріїв досягнення результату навчання для отримання максимальної кількості балів
1.	Контрольна робота № 1	30	Студент виконав тестові та розрахункові завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами 1, 2, 3, 4, 5, 6
2.	Контрольна робота № 2	30	Студент виконав тестові та розрахункові завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темами 7, 8
3.	Контрольна робота № 3	30	Студент виконав тестові та розрахункові завдання, що відповідають програмним результатам навчання за темою 9, 10, 11, 12, 13
4.	Індивідуальне завдання	10	Студент здатний на підставі опрацювання лекційного та позалекційного матеріалу виявити актуальні проблеми економіки підприємства, підготувати доповідь на конференцію або статтю
Поточний контроль		100	-
Підсумковий контроль		100	Студент виконав ситуаційні завдання та навів аргументовані відповіді, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Всього		100	-

4.2. Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань студентів заочної (заочної зі скороченим терміном) форми навчання

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Max балів	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
1	Тестова контрольна робота, яка виконується студентом індивідуально в системі Moodle	40	Студент виконав тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
2	Письмовий екзамен (залік)	60	Студент виконав аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді на ситуаційні завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Всього		100	-

4.3. Критерії оцінювання сформованості програмних результатів навчання під час підсумкового контролю

Синтезований опис компетентностей	Типові недоліки, які зменшують рівень досягнення програмного результату навчання
Когнітивні: <ul style="list-style-type: none"> студент здатний продемонструвати знання і розуміння основних комплексних економічних понять щодо механізму реалізації прибуткової господарської діяльності підприємства; студент здатний продемонструвати знання і розуміння ефективності виробництва; 	75-89% - студент припускається несуттєвих помилок у описі основних понять, категорій та теорій економіки підприємства, припускається арифметичних або несуттєвих фактичних помилок при виконанні розрахункових завдань
	60-74% - студент робить суттєві помилки у змісті основних понять, категорій та теорій економіки підприємства, припускається помилок при виконанні розрахункових завдань
	менше 60% - студент не може пояснити зміст основних понять, категорій та теорій економіки підприємства, не володіє методикою виконання розрахункових завдань
Афективні: <ul style="list-style-type: none"> студент здатний критично осмислювати матеріал; аргументувати власну позицію оцінити аргументованість вимог 	75-89% - студент припускається певних логічних помилок в аргументації власної позиції в дискусіях на заняттях та під час захисту індивідуальних завдань, відчуває певні складності у поясненні фахівцю окремих аспектів професійної проблематики
	60-74% - студент припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції, слабо виявляє ініціативу до участі у

Синтезований опис компетентностей	Типові недоліки, які зменшують рівень досягнення програмного результату навчання
та дискутувати у професійному середовищі; <ul style="list-style-type: none"> студент здатний співпрацювати із іншими студентами та викладачем; ініціювати і брати участь у дискусії, розділяти цінності колективної та наукової етики 	дискусіях та індивідуальних консультаціях за наявності складності у виконанні індивідуальних завдань; відчуває істотні складності при поясненні фахівцю або нефахівцю окремих аспектів професійної проблематики менше 60% - студент не здатний продемонструвати володіння логікою та аргументацією у виступах, не виявляє ініціативи до участі у дискусії, до консультування з проблемних питань виконання індивідуальних завдань, не здатний пояснити нефахівцю суть відповідних проблем професійної діяльності; виявляє зневагу до етики навчального процесу
Психомоторні: <ul style="list-style-type: none"> студент здатний самостійно працювати, розробляти варіанти рішення звітувати про них. студент здатний слідувати методичним підходам до розрахунків студент здатний контролювати результати власних зусиль та коригувати ці зусилля 	75-89% - студент припускається певних помилок у стандартних методичних підходах та відчуває ускладнення при їх модифікації за зміни вихідних умов навчальної або прикладної ситуації 60-74% - студент відчуває ускладнення при модифікації стандартних методичних підходів за зміни вихідних умов навчальної або прикладної ситуації менше 60% - студент нездатний самостійно здійснювати пошук та опрацювання літератури з мотивації персоналу, виконувати індивідуальні завдання, проявляє ознаки академічної не добросчесності при підготовці індивідуальних завдань та виконанні контрольних робіт, не сформовані навички самооцінки результатів навчання і навичок міжособистісної комунікації з прийняття допомоги з виправлення ситуації

V ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Характеристика змісту засобів оцінювання
1.	Контрольні роботи	<ul style="list-style-type: none"> стандартизовані тести; аналітично-розрахункові завдання
2.	Індивідуальні завдання	<ul style="list-style-type: none"> довідь або стаття на конференцію; оцінювання самостійності та якості виконання доповіді або статті в ході співбесіди
Підсумковий контроль		<ul style="list-style-type: none"> стандартизовані тести; аналітично-розрахункові завдання

VI РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

6.1. Основна література

- Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник К. Вид-во «Кондор», 2016. 378 с. Режим доступу: <http://dSPACE.tneu.edu.ua/bitstream/316497/12571/1/ЕП-ПІДРУЧНИК.файл.pdf>.
- Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: навчальний посібник. К. ЦНЛ, 2010. 488 с.
- Економіка виробничого підприємництва: навчальний посібник. За заг.ред. Й.М.Петровича. К. Знання, 2008. 580 с.
- Економіка підприємства: підручник. За заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко. К. КНЕУ, 2009. 816 с.
- Рекова Н.Ю., Підгора Є.О., Ровенська В.В., Рижиков В.С., Латишева О.В., Єрфорт І.Ю, Гігіс Т.П., Смирнова І.І., Касьянюк С. В., Мішура В.Б.

Економіка підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Краматорськ: ДДМА, 2018. 230 с.

6. Рижиков В.С., Панков В.А., Ровенська В.В., Підгора Є.О. Економіка підприємства: навч.посібник. К. Слово, 2004. 272 с.

7. Ровенская В.В., Бурлуцкий С.В., Подгора Е.А. Методические указания к самостоятельной работе по дисциплине «Экономика предприятия». Учебное пособие. Краматорск. ДГМА, 2014. 302 с.

8. Чорна М.В., Кушнір Т.Б., Смірнова П.В., Бугріменко Р.М., Михайлова О.В. Економіка підприємства: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка», ступінь підготовки бакалавр, для денної та заочної форм навчання. Харків. ХДУХТ, 2017. 200 с. Режим доступу: <http://elib.hduht.edu.ua/handle/123456789/2350>.

9. Чорна М.В., Кушнір Т.Б., Михайлова О.В. Економіка підприємства: конспект лекцій (слайд-курс). Харків. ХДУХТ, 2016. 367 с. Режим доступу: <http://elib.hduht.edu.ua/handle/123456789/975>.

6.2. Допоміжна література

10. Гринчуцький В. І., Карапетян Е. Т., Погріщук Б. В. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Київ. ЦУЛ, 2012. 304 с.

11. Іванова О.А., Пеліхов Є.Ф., Сумець О.М. Економіка сучасного підприємства: навч. посіб. Харків. Вид-во НУА, 2017. 312 с. Режим доступу: <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/handle/123456789/1718>.

12. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Економіка підприємства. Практикум: навч. посіб. Київ. Кондор, 2012. 600 с.

13. Краснова В. В. Економіка підприємства: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Донецьк. 2012. 502 с.

14. Кузнецова Т.В., Гарнага О.М., Лесняк О.Ю., Шебуня В.Д. Економіка підприємства: навч. посіб. За заг. ред. Т. В. Кузнецової. Рівне. НУВГП, 2013. 343 с. Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/6165>.

15. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навч. посібник. К. КНУТД, 2015. 267 с. Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22363>.

16. Мельник Л. Г. Економіка підприємства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Суми. Університетська книга, 2012. 863 с.

6.3. Web-ресурси

17. Законодавство України. Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.

18. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua/>

19. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>